

УДК 94:316.7(477)

Гоца А. - ст. гр. МБ-21

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

УКРАЇНСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ У БУДИНКУ «СЛОВО»

Науковий керівник: канд. наук з соц. ком. доцент Мацюк Г.Р.

Hotsa A.

Ternopil Ivan Puluji National Technical University

UKRAINIAN IDENTITY IN THE «SLOVO» HOUSE

Supervisor: associate professor Matsiuk Halyna

Ключові слова: українська ідентичність, Будинок «Слово» культура

Key words: Ukrainian identity, «Slovo» House, culture

Українська культурна ідентичність у ХХ столітті формувалася в умовах складних політичних і соціальних трансформацій. Важливим осередком становлення української інтелігенції став Будинок «Слово» у Харкові, який об'єднав провідних митців свого часу.

Метою дослідження є аналіз проявів національної самосвідомості серед мешканців Будинку «Слово» та визначення його ролі у розвитку національної культури.

Будинок було збудовано у 1927–1928 роках для українських письменників. Тут проживали Микола Хвильовий, Лесь Курбас, Валер'ян Підмогильний, Павло Тичина, Остап Вишня та інші діячі культури. У цьому середовищі формувалася нова українська інтелігенція.

Українська ідентичність проявлялася через активне використання української мови, розвиток літератури та прагнення до культурної самостійності. Митці створювали модерну культуру, орієнтовану на європейські цінності.

Важливу роль відігравала творча атмосфера, що сприяла обміну ідеями та розвитку національної свідомості. Будинок «Слово» став центром культурного життя того часу.

Аспектом формування української ідентичності у Будинку «Слово» була не лише індивідуальна творчість митців, а й їхнє усвідомлення спільної культурної місії. Вони прагнули утвердити українську культуру як повноцінну складову європейського культурного простору, відстоюючи її самобутність та право на існування. Це проявлялося у виборі тематики творів, зверненні до національної історії, традицій і водночас відкритості до нових мистецьких напрямів.

Формування національної самосвідомості в Будинку «Слово» відбувалося в умовах жорсткої ідеологічної політики СРСР, яка поступово посилювала контроль над культурною сферою. Якщо у 1920-х роках ще спостерігалася відносна свобода творчості в межах політики «українізації», то вже наприкінці десятиліття ситуація кардинально змінилася. Радянська влада почала вимагати від митців підпорядкування принципам соціалістичного реалізму, обмежуючи прояви національної самобутності. У таких умовах культурне самовираження набувало не лише мистецького, а й політичного значення, що часто сприймалося владою як загроза. Саме тому більшість

мешканців Будинку «Слово» зазнали переслідувань, що стало частиною ширшої репресивної політики СРСР щодо представників української культури.

1930-х роках більшість мешканців таки зазнали репресій. Цей період отримав назву «Розстріляне відродження». Державний терор призвів до знищення значної частини української інтелігенції.

У сучасних умовах питання збереження національної ідентичності набуває особливої актуальності не лише в культурному, а й у матеріальному вимірі. Унаслідок сучасної російсько-української війни будівля зазнала пошкоджень, що є не лише матеріальною втратою, а й символічним ударом по історичній пам'яті та культурній спадщині України. Це підкреслює незламність українського народу від репресій проти інтелігенції у XX столітті до фізичного нищення культурних об'єктів сьогодні.

Отже, Будинок «Слово» є символом як культурного піднесення, так і трагічної долі української ідентичності. Його історія має важливе значення для розуміння розвитку української культури.

Список використаних джерел:

1. The Executed Renaissance. The Executed Renaissance. - URL: <https://surl.lt/fkscfc>
2. Будинок "Слово". Шрифтова абетка. - URL: <https://surl.li/aorgvy>
3. Про Слово. Будинок слово. - URL: <https://www.proslovo.com/#15/50.00892/36.23515/-17.6/45>.
4. Еволюція української ідентичності. Експеримент. URL: <https://surl.li/ycamqu>
5. Українська ідентичність: феномен і засади формування". Монографія. Публікації. - URL: <https://surl.lt/eddcyl>
6. Історичні витоки української ідентичності, мови та культури. Lviv Herald. - URL: <https://surl.li/gbvsvbg>
7. Куліш В. Словов про Будинок "Слово" : мемуар. Харків : Віхола, 2024. 168 с.